

Dosarul nr. 3ra-20/23
2-17200530-01-3ra-11012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. M. Gandrabur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de către Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” și terțul Bordeianu Olga împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, terți Maria Gorscaia (Champion), Constantin Lodzeischi, Agenția pentru Supraveghere Tehnică, Bordeianu Olga cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” și Bordeianu Olga și s-a menținut hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 06 septembrie 2017, Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” (în continuare IPNA Compania „Teleradio-Moldova”) a depus acțiune de contencios administrativ împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, solicitând anularea procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017, constatarea lipsei vinovăției Compania „Teleradio-Moldova” în producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor, constatarea lipsei vinovăției președintelui Compania „Teleradio-Moldova” în producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor, obligarea Inspectoratului de Stat al Muncii să emită proces-verbal prin care accidentul mortal suferit de Lodzeischi Igor Constantin la 29 martie 2017 să fie constatat ca accident în afara muncii, anularea răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii nr. 1102 din 09 august 2017.

În motivarea acțiunii reclamanta a comunicat că la 22 iunie 2017 a parvenit dosarul de cercetare privind accidentul de muncă mortal suferit la data de 29 martie

2017 de Lodzeischi Igor, care cuprinde și procesul-verbal nr. C-2017-PVA-31 privind cercetarea accidentului de muncă mortal întocmit la 19 iunie 2017 și pe care îl consideră ilegal, întocmit cu abateri de la prevederile actelor normative în vigoare și fără a fi elucidate pe deplin și obiectiv circumstanțele aferente producerii evenimentului mortal, cât și a circumstanțelor general existente la momentul producerii evenimentului.

Reclamanta a menționat că cererea prealabilă privind anularea procesului-verbal nu a fost satisfăcută.

Reclamanta a invocat că constatarea Inspectoratului de Stat al Muncii precum că instruirea în domeniul muncii nu s-a efectuat, sunt eronate, fapt ce denotă examinarea incompletă de către inspectorul de muncă a circumstanțelor aferente accidentului mortal. Prin urmare, la pct. 8 din procesul-verbal au fost formulate eronat următoarele concluzii care sunt lipsite de suport probatoriu și nu corespund circumstanțelor de fapt și de drept: Bordeianu Olga – președintele IPNA Compania „Teleradio-Moldova” nu a organizat și nu a luat măsuri necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii la lucrările de depozitare și amenajare a plăcilor de laminat folosite la instalarea decorului a diferitor emisiuni prin ce se încalcă prevederile art. 10 alin. (1) din Legea securității și sănătății în muncă, nu a organizat și nu a asigurat condiții pentru ca Lodzeischi Igor să primească o instruire suficientă, adecvată, teoretică și practică în domeniul securității și sănătății în muncă, în special sub formă de informații, instrucțiuni sau lecții, prin ce a încălcat prevederile art. 17 alin. (1) și (7) din Legea securității și sănătății în muncă, nu a organizat efectuarea evaluării riscurilor profesionale de către evaluatori cu finalizarea propunerilor, a măsurilor de prevenire a riscurilor profesionale de către evaluatori cu finalizarea propunerilor, a măsurilor de prevenire a riscurilor profesionale la lucrările de depozitare și amenajare a plăcilor de laminat, prin ce se încalcă prevederile art. 13 lit. a) din Legea securității și sănătății în muncă și pct. 41 din Regulamentul privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale.

Reclamanta a notat că concluzia precum că Lodzeischi Igor nu a fost instruit în domeniul protecției muncii este eronată, întrucât potrivit fișei de verificare din 15 ianuarie 1976, acesta a fost instruit la angajare în domeniul securității și sănătății în muncă, iar pe parcursul anilor de activitate în profesia/meseria sa, până la producerea evenimentului mortal, Lodzeischi Igor a fost instruit periodic în domeniul securității și sănătății în muncă. Mai mult, acesta a făcut parte din comisii de control a respectării regulilor tehnicii securității muncii și a fost numit responsabil de protecția muncii și tehnica securității în subdiviziunile în care a activat.

De asemenea, reclamanta a indicat că faptul cunoașterii regulilor de securitate și sănătate în muncă de către Lodzeischi Igor poate fi dedus și din actele întocmite de către acesta aferente activității sale și a personalului din subordinea sa. Prin urmare, Lodzeischi Igor era obligat să respecte instrucțiunile de protecție a muncii specifice activității sale care i-au fost aduse la cunoștință și sub semnătură, îndeplinind doar sarcinile care i-au fost încredințate și pentru executarea căruia a fost instruit și admis de către conducătorul său ierarhic superior.

Reclamanta a comunicat că Lodzeischi Igor de-a lungul perioadei de activitate profesională, fiind în calitate de conducător la locul de muncă, a fost instruit eficient la capitolul securității și sănătății în muncă, cunoștea regulile respective, angajatorul încredințându-i sarcina de a instrui personalul din subordine, cât și de a verifica cunoștințele acestuia în domeniul securității și sănătății în muncă.

Reclamanta a catalogat ca fiind eronată și nefondată concluzia Inspectoratului de Stat al Muncii precum că angajatorul nu a organizat efectuarea evaluării riscurilor profesionale de către evaluatori, prin ce s-ar fi încălcat prevederile art. 13 lit. a) din Legea securității și sănătății în muncă, or, evaluarea riscurilor profesionale la locul de muncă a fost efectuată în temeiul ordinelor emise în acest sens. De asemenea, există fișe de evaluare a riscurilor profesionale pentru locurile de muncă din Departamentul de producție TV unde activa și Lodzeischi Igor, pe care este aplicată semnătura acestuia. Circumstanțe ce confirmă faptul că angajatorul a organizat efectuarea evaluării riscurilor profesionale de către evaluatori, evaluarea fiind efectuată conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 95 din 05 februarie 2009.

Pct. 8 din procesul-verbal contestat stabilește faptul că persoana care a încălcat prevederile actelor normative în domeniul muncii este președintele IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, Bordeianu Olga, însă în cadrul IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a fost instituită funcția de specialist coordonator (protecția muncii și anti-incendiară) în Serviciul resurse umane, angajat în funcția respectivă este Cucu Alexandru. Conform fișei postului pentru funcția de specialist coordonator, acesta este responsabil de securitatea și sănătatea în muncă în cadrul IPNA Compania „Teleradio-Moldova”.

De asemenea, reclamanta a invocat că aplicarea registrelor de protecție a muncii, de aplicare a instrucțiunilor de protecție a muncii pentru locurile de muncă și de distribuire a registrelor și a instrucțiunilor către conducătorii de subdiviziuni, a fost pusă în sarcina inginerului în protecția muncii Barat Ilia, circumstanțe ce nu se regăsesc nici în procesul-verbal, nici în anexele dosarului de cercetare. Mai mult, inspectorul urma să elucideze obiectiv circumstanțele producerii evenimentului mortal, inclusiv prin prisma raportului de muncă a victimei cu persoanele nemijlocit ierarhic superioare.

IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a remarcat că, procesul-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 este ilegal, ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite deoarece de la data emiterii dispoziției de cercetare a accidentului, până la semnarea procesului-verbal (19 iunie 2017) au trecut aproape 3 luni, iar actele medicale care fac parte din dosarul de cercetare a accidentului au fost emise de instituțiile medicale în termen de 30 zile din data inițierii cercetării. Procesul-verbal a fost emis de inspectorul de muncă cu încălcarea vădită a prevederilor pct. 29 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005.

Reclamanta a comunicat că în procesul-verbal la pct. 7.2 și 7.4 urma să se indice dacă existau sau nu careva defecte sau imperfecțiuni ale utilajului, clădirii etc la locul unde a avut loc căderea accidentatului, iar faptul necompletării corespunzătoare a procesului-verbal denotă că evenimentul a fost cercetat superficial, prin ce se pune la îndoială veridicitatea constatărilor făcute de către inspectorul de muncă.

Reclamanta a subliniat că, în temeiul circumstanțelor de fapt și de drept aferente cazului cercetat, accidentul mortal suportat de Lodzeischi Igor la 29 martie 2017 urma a fi calificat ca accident în afara muncii. Or, accidentul mortal nu s-a produs în condițiile enumerate la pct. 3 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, din motiv că în speță, participarea personală a lui Lodzeischi Igor la manipulările cu decorurile nu rezultă din obligațiile transpuse în fișa sa de post sau în contractul individual de muncă și nici ca o sarcină stabilită de angajator sau de către conducătorul ierarhic superior. Unicele persoane care urmau să participe nemijlocit la instalarea, ridicarea, mutarea, montarea decorurilor erau doar instalatorii de decor.

În acest context, reclamanta a menționat că inspectorul de muncă eronat a stabilit că Lodzeischi Igor urma să instaleze plăcile de decor, făcând trimitere la prevederile pct. 8 alin. (11) din fișa de post a acestuia, dânsul fiind responsabil de coordonarea lucrătorilor din subordine în vederea efectuării de către cei din urmă a acțiunilor de instalare, mutare, montare a decorului. Or, Lodzeischi Igor nu era obligat să se implice personal în manevrarea plăcilor de laminat și nici nu i s-a pus în sarcina acestuia de către angajator sau de către managerul principal să participe personal la această operațiune.

Mai mult, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a demarat o anchetă internă, iar prin raportul Comisiei de anchetă din 13 aprilie 2017 s-a stabilit că evenimentul produs constituie accident în afara muncii. Totodată, includerea sintagmei ”accident de muncă” în formularele explicațiilor, până la emiterea procesului-verbal, este o acțiune prematură, ilegală, fapt ce pune la îndoială obiectivitatea demarării cercetării evenimentului mortal, pe motiv că doar ca urmare a finalizării cercetării și emiterii procesului-verbal, inspectorul de muncă putea stabili dacă evenimentul produs urmează a fi atribuit categoriei de accidente de muncă sau accidente în afara muncii.

Prin încheierea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, au fost atrași în calitate de terți Gorscaia Marina și Lodzeischi Igor (f.d. 192-194 vol. I).

Prin încheierea din 21 ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost atrasă în calitate de terț Agenția pentru Supraveghere Tehnică, și s-a corectat greșeala din încheierea din 26 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin introducerea numelui corect a terțului atras în loc de „Lodzeischi Igor” în „Lodzeischi Constantin”(f.d. 200-203 vol. I).

Prin cererea de concretizare formulată de IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în persoana directorului general Bordeianu Olga, s-a solicitat anularea procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017, constatarea lipsei vinovăției IPNA Compania „Teleradio-Moldova” la producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor, constatarea lipsei vinovăției persoanei Bordeianu Olga, președintele IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, la producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor (f.d. 239 vol. I).

La data de 21 iunie 2021, Bordeianu Olga a depus cerere de alăturare, prin care s-a solicitat anularea procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017, constatarea lipsei vinovăției IPNA Compania „Teleradio-Moldova” la producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor, constatarea lipsei vinovăției persoanei

Bordeianu Olga, președintele IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, la producerea accidentului mortal suferit de Lodzeischi Igor, anularea răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii nr. 1102 din 09 august 2017 (f.d. 67-78 vol. II).

Prin încheierea protocolară din 22 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost atrasă în calitate de terț Bordeianu Olga (f.d. 84 vol. I).

Prin hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, persoană terță Bordeianu Olga, împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii, persoane terțe Maria Gorscaia, Constantin Lodzeischi și Agenția pentru Supraveghere Tehnică cu privire la anularea procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, obligarea dispunerii unei noi cercetări a accidentului, constatarea lipsei vinovăției și emiterea procesului-verbal de constatare a accidentului mortal în afara muncii (f.d.122, 130-156 vol. II).

La 06 decembrie 2021, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și la 30 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Bordeianu Olga, au declarat apel împotriva hotărârii din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 126-130 vol. II).

Iar, la 15 martie 2022, prin intermediul oficiului poștal, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și Bordeianu Olga au prezentat apelul motivat împotriva hotărârii din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 162-174 vol. II).

Prin decizia din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și Bordeianu Olga și a fost menținută hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 207-227 vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a relevat că din procesul-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă mortal suferit de Lodzeischi Igor rezultă că, la 29 martie 2017 în incinta încăperii studioului de filmare nr. 2 de pe teritoriul unității IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în urma căderii a 22 de plăci din laminat peste angajatul Lodzeischi Igor, ultimul a decedat. Inspectoratul de Stat al Muncii a clasificat circumstanțele care au condus la producerea accidentului: prindere, lovire sau strivirea cu obiecte și materiale transportate, a stabilit diagnoza vătămării: xxxx apărută ca urmare a xxx, de asemenea, a fost identificat cercul persoanelor care au încălcat prevederile actelor legislative și alte altor acte normative din domeniul muncii: Bordeianu Olga – președintele IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și Lodzeischi Igor – specialist principal în subdiviziunea ”DECOR, STIL & MAKE UP” al Direcției management producție din cadrul Departamentului de producție, care a încălcat prevederile pct. 8 alin. (16) din fișa de post a dlui Lodzeischi Igor.

Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind relevante speței prevederile art. 53 alin.(1), art. 16 alin. (1) și (2), art. 43 alin. (1) și (2), art. 72 alin. (3) lit. j) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 alin. (2), art. 3 alin. (1), art. 14, art. 15 alin. (1), art. 16 alin. (1), art. 17 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ (în vigoare până la 01 aprilie 2019), art. 4, alin. (1) și (2) din Convenția OIM nr. 155 referitoare la securitatea și

igiena muncii și mediul de muncă (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 755-XIV din 24 decembrie 1999), art. 2 CEDO, art. 5 lit. d) și art. 222 lit. f) din Codul muncii, art. 1 și capitolul IV¹ din Legea nr. 140 din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, art. 1, art. 4, art. 5, art. 9 alin. (1) și (3), art. 10, art. 13, art. 14, art. 17, art. 19-20 din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății, Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005 (în vigoare la data producerii accidentului mortal).

Instanța de apel a remarcat că, pentru a putea califica accidentul, ca accident de muncă, acesta trebuie să se producă într-un moment și loc în care activitatea persoanei încadrate în muncă să se înscrie în raporturile ce se stabilesc în executarea atribuțiilor prevăzute în contractul de muncă, adică persoana să execute o sarcină de muncă. Astfel, potrivit procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă mortal suferit de Lodzeischi Igor s-a stabilit că, la 29 martie 2017 în incinta încăperii studioului de filmare nr. 2 de pe teritoriul IPNA Compania „Teleradio-Moldova” în urma căderii a 22 de plăci din laminat peste angajatul Lodzeischi Igor, ultimul a decedat.

La caz, instanța de apel a respins ca neîntemeiate alegațiile apelanților precum că, accidentul mortal survenit la 29 martie 2017 nu este unul de muncă, or, timpul și locul producerii accidentului, precum și calitatea celui accidentat demonstrează îndubitabil contrariul și anume că evenimentul survenit la 29 martie 2017 reprezintă un accident de muncă mortal. Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă a definit accidentul în afara muncii ca un eveniment care a provocat vătămarea violentă a organismului salariatului, chiar dacă s-a produs în timpul de muncă al acestuia, la locul de muncă sau pe teritoriul unității, în condiții neprevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament. În speță, condițiile evidențiate mai sus nu au fost întrunite pentru a se cataloga accidentul mortal din 29 martie 2017 ca fiind produs în afara muncii, în sensul respectiv nu a fost prezentat nici un document confirmativ în maniera solicitată de Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă.

Totodată, instanța de apel a remarcat că potrivit pct. 8 alin. (11) din fișa postului ocupat de Lodzeischi Igor, acesta era responsabil de instalarea decorurilor și costumelor pe durata exploatării acestora, obligațiune clară și care nu lasă loc de careva interpretări, inclusiv cele lansate de IPNA Compania „Teleradio-Moldova” și Bordeianu Olga, precum că această responsabilitate viza doar coordonarea și supravegherea instalării de către subalterni a decorurilor, nu și participarea nemijlocită la aceste acțiuni.

În ce privește alegațiile apelanților referitoare la depășirea termenului de întocmire și semnare a procesului-verbal de cercetare, instanța de apel a conchis că acest fapt nu constituie un motiv plauzibil de anulare a actului administrativ contestat, mai ales în contextul unor accidente de muncă mortale pentru care imperativul stabilirii adevărului și elucidării tuturor circumstanțelor importante ale cauzei este mai prioritar în raport cu graba definitivării actului de cercetare. Iar, actele normative în materia vizată nu au stabilit ca sancțiune de nulitate, întocmirea peste termen a procesului-verbal de cercetare a accidentului.

Curtea de Apel Chișinău a indicat că includerea lui Lodzeischi Igor în comisiile de control al respectării regulilor tehnicii securității muncii sau numirea ca responsabil de protecția muncii și tehnica securității în subdiviziunile în care a activat nu exonerează angajatorul de obligațiunile sale legale. De asemenea, obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.

Instanța de apel a indicat că, după cum rezultă din Registrul de evidență eliberarea instrucțiunilor SSM reiese că Lodzeischi Igor la 23 aprilie 2014 a fost instruit pe marginea tehnicii securității și sănătății în muncă pentru tâmplar, iar după această dată la materialele cauzei nu a fost regăsită nici o dovadă a instruirii lui Lodzeischi Igor în domeniul securității și sănătății în muncă. Or, instruirea trebuie să fie efectuată realmente, iar persoana instruită urmează să adeverească acest fapt prin semnătura sa, pentru a exclude orice dubiu în contextul dat. Deci, instruirea nu trebuie să fie una formală, ci palpabilă ca efect, suficientă și adecvată pentru funcția exercitată de salariații care sunt supuși unor riscuri la locul de muncă.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că din conținutul procesului-verbal al ședinței Comitetului pentru protecția muncii din 17 februarie 2016 se desprind condițiile de muncă nesatisfăcătoare al angajaților din încăperile patrimoniului radio, membrii comitetului constatând unanim că la situația de azi nu s-au îmbunătățit considerabil condițiile de muncă îndeosebi în încăperile Patrimoniului Radio și în celelalte locuri de muncă cercetate, fiind propuse conducătorilor de muncă să ia măsuri concrete de îmbunătățire a condițiilor de muncă, să petreacă instruire și pregătire a angajaților pentru a preveni pericole de accidentări și situații excepționale. Totodată, conform fișei condițiilor de muncă la locul de muncă din 29 martie 2016, Departamentul de programe TV, secția "Decor, Stil & Makeup", s-a propus dotarea cu echipament de protecție și trusă medicală. În condițiile descrise supra, Inspectoratul de Stat al Muncii, just a reținut în conduita conducătorului IPNA Compania „Teleradio-Moldova” omisiunea organizării efectuării evaluării riscurilor profesionale de către evaluatori cu finalizarea propunerilor a măsurilor de prevenire a riscurilor profesionale la lucrările de depozitare și amenajare a plăcilor de laminat.

Instanța de apel a observat că prin procesul-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017, Inspectoratul de Stat al Muncii întemeiat a stabilit răspunderea mixtă, conturând atât culpa angajatorului cât și cea a accidentatului, a elucidat toate circumstanțele importante ale cazului, a respectat procedura de cercetare a accidentului de muncă mortal, a aplicat elocvent normele juridice ce reglementează raportul juridic litigios, iar alegațiile apelanților precum și probatoriul administrat în suportul acestora nu sunt concludente, consistente și plauzibile în vederea anulării procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 și a deciziei pe marginea cererii prealabile.

Curtea de Apel Chișinău a conchis că prima instanță de fond întemeiat a respins pretențiile părții reclamante cu privire la anularea procesului-verbal nr. C-2017-PVA-31 din 19 iunie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă mortal, iar pe cale de consecință, întemeiat au fost respinse și pretențiile subsecvente cu privire la obligarea dispunerii unei noi cercetări a accidentului, constatarea lipsei vinovăției și emiterea procesului-verbal de constatare a accidentului mortal în afara muncii.

La 18 octombrie 2022, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a depus recurs nemotivat, ulterior la 20 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a decizie contestate și emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii integral (f.d. 242 vol. II, 1-11 vol. III).

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel a menționat că atât la examinarea cauzei în prima instanță, cât și la examinarea cauzei în instanța de apel s-a punctat asupra temeiniciei acțiunii, instanțele au omis aplicarea normelor de drept relevante în vederea soluționării juste a litigiului.

Recurenta a indicat că sunt eronate concluziile instanței de apel, or, încălcarea termenului pentru emiterea procesului-verbal din 19 iunie 2017, precum și întocmirea necorespunzătoare a acestuia, denotă încălcarea elementului formal la emiterea procesului-verbal contestat, fapt ce condiționează anularea integrală a acestuia.

Recurenta a subliniat că potrivit datelor însemnate în Registrul de evidență de eliberare a instrucțiunilor SS în M, Lodzeischi Igor a fost instruit și a primit, sub semnătură, instrucțiuni de securitate și sănătate în muncă, care reglementează cerințele ce urmează a fi respectate de salariați pentru protecția în muncă, inclusiv la data de 23 aprilie 2014 și 26 ianuarie 2015. Prin urmare, se constată că până la data de 29 martie 2017, data producerii incidentului soldat cu decesul lui Lodzeischi Igor, angajatorul a asigurat instruirea acestuia în domeniul securității și sănătății în muncă, adică cel puțin o dată în 36 de luni. Astfel, instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 17 alin. (3) din Legea securității și sănătății în muncă, prin care este instituită obligația angajatorului de a instrui periodic salariații/muncitorii la intervale ce nu vor depăși 6 luni; or Lodzeischi Igor cade sub incidența art.1 pct.7 din Legea nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă, care stabilește periodicitatea efectuării instruirilor o dată la 36 luni pentru specialiști și conducătorii locurilor de muncă.

De asemenea, recurenta a invocat că instanța de apel eronat a stabilit că Inspectoratul de Stat al Muncii, just a reținut în conduita conducătorului IPNA Compania „Teleradio-Moldova” omisiunea organizării efectuării evaluării riscurilor profesionale de către evaluatori cu finalizarea propunerilor a măsurilor de prevenire a riscurilor profesionale la lucrările de depozitare și amenajare a plăcilor de laminat. Or, prin ordinul nr. 115 din 07 decembrie 2012 cu privire la evaluarea locurilor de muncă a fost creată Comisia pentru evaluarea locurilor de muncă. De asemenea evaluarea riscurilor profesionale la locul de muncă a fost efectuată ca urmare a emiterii Ordinului nr. 62 din 01 august 2013 cu privire la prezentarea propunerilor referitoare la atestarea locurilor de muncă. Iar, la materialele cauzei sunt anexate Fișe de evaluare a riscurilor profesionale pentru locurile de muncă din Departamentul de producție TV, unde activa și Lodzeischi Igor, pe care este aplicată semnătura acestuia.

Recurenta a specificat că neconcordanța constatărilor din procesul-verbal contestat cu circumstanțele de fapt se reflectă și prin faptul că, deși din explicațiile scrise ale instalatorilor de decor: Știrbii Victor, Țiunec Cristanel, Miron Sergiu, Zamurca Ion, anexate la dosarul de cercetare, rezultă cu certitudine faptul că Lodzeischi Igor a fost atenționat verbal, înainte de a se implica arbitrar în manipulările

cu plăcile de laminat, despre faptul că plăcile urmează a fi puse câte una, orizontal, jos la podea, în stive, cum prevede instrucțiunea.

Recurenta a invocat că accidentul mortal nu s-a produs în condițiile enumerate la pct. 3 din Regulament privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, adică în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă de către Lodzeischi Igor, în speță, participarea personală a acestuia la manipulările cu decorurile (plăcile de laminat) nu rezultă ca o obligație transpusă în fișa sa de post sau în contractul individual de muncă și nici ca o sarcină stabilită de angajator sau de către persoanele ierarhic superioare.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 13 septembrie 2022, dar a fost notificat recurentei la data de 03 octombrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție, anexat la materialele cauzei (f.d. 231 vol. II).

La 18 octombrie 2022, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a depus recurs împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 242 vol. II).

Alineatul (2) al art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei la data de 21 noiembrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție, anexat la materialele cauzei (f.d. 238 vol. II).

La 20 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, IPNA Compania „Teleradio-Moldova” a depus recursul motivat împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 1-12 vol. III).

Astfel, recursul depus de IPNA Compania „Teleradio-Moldova” împotriva deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de IPNA Compania „Teleradio-Moldova”.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc